

SUSAN SONTAGOVÁ A OBJEKT FOTOGRAFIE

Autorka nejednej eseje na téma fotografie. Mnohí si jej dielo vykladajú ako rozpravu laika nad týmto objektom. Iní na jej eseje odkazujú ako na základné diela k štúdiu fotografie. Spokojí sa teda fotografická verejnosť s jej pojmami fotografie ako dôkazom nedôveryhodnosti?

[Perex: 274 znakov]

Osnova článku (medzitulky):

- (1) Vizuálny kód
- (2) Fotografia ako dôkaz neprítomnosti alebo interpretácia reality?
- (3) Estetické vymedzenie fotografického obrazu
- (4) Ošklivosť v interpretácii Diane Arbusovej
- (5) Morálna a etická hodnota obrazu
- (6) Sontagovej odkaz 32 rokov po zverejnení

Anotácia:

Sontagovej 3 diela, a to *O Fotografii*, *S bolestí druhých před očima* a *Ve znamení Saturna* vymedzujú základnú kostru výskumu. Ide o pokus zhodnotiť prínos autorkinej tvorby k objektu fotografie formou analýzy autorka – recipient a reakcie fotografickej verejnosti na skúmaný objekt hlavne v kontexte fotografie ako dôkazu nedôveryhodnosti a estetického problému. Aké mala autorka pohnútky venovať sa práve kritickej analýze fotografie a vymedzeniu problémov, ktoré spôsobuje? Jej dielo *O Fotografii* pozostáva z prevažnej časti z prepracovaných esejí a recenzií kníh autorov ako Roland Barthes a nejedná sa ani zďaleka o kompaktnú esej, ale tematicky sa autorka zmieta okolo objektu fotografie a skúma ho z rozličných pohľadov v závislosti na analyzovanom probléme. Predpokladám, že autorkina téza o nedôveryhodnosti fotografií v súčasnom svete digitálnej fotografie obstojí a určite obstála i v kontexte dnes už historického diela autora Waltera Benjamina *Umelecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti*, v ktorom sa autor potýka so zmiznutím „Zde a nyní“, ktoré vytvára pojem pravosti umeleckého diela.

[Anotácia: 1109 znakov]

Úvod článku:

„Náhodnosť fotografií potvrdzuje, že všetko je pomíjivé“, píše okrem iného vo svojej knihe *O fotografii* americká spisovateľka a kritička Susan Sontagová. Fotografiu síce nikdy neštudovala, jej esejistická prvotina *O fotografii* sa napriek tomu mnohými považuje za základný text v štúdiu fotografie. Pomíjivosť momentu demonštruje na až esenciálnej potrebe niektorých kultúr vyfotografovať každý moment voľného času. Bez obrázkov ako dôkazu akoby sa určité situácie nikdy nestali. Podľa Sontagovej sa „vďaka fotoaparátu každý vyfotografovaný objekt stáva turistom v realite iných ľudí a eventuálne i vo svojej vlastnej“, pretože dnešný svet je presýtený množiacimi sa obrazmi. Tvrdí, že fotografie zranili ľudskú pamäť a nechali zmiznúť inštinkt po poznaní sveta z prvej ruky. Toto odvedenie od reality ako takej nás ponechalo v roli pasívnych pozorovateľov vo svete zrecyklovaných obrazov. Zároveň sa autorka v inom diele pozastavuje nad morálnou hodnotou fotografických snímok z krajín ovládaných vojnou či inými nepokojmi ako evidencie záznamu reality. Tu estetická hodnota mala by sa javiť druhoradá a výpoveďou sa malo stať púhe zachytenie konkrétnej situácie. V tejto súvislosti autorka zastáva i názor, že jednotlivé fotografie nám nemôžu poskytnúť dostatok informácií o dôvodoch a motívoch vojny. Na druhej strane však, kolektívny sociálny archív vojnových fotografií slúži ako neustála pripomienka ľudského utrpenia a hanebnosti. Sontagová sa takisto zamýšľa nad irelevantným esteticizmom fotografovaného obrazu a na fotografie nahliada ako na dôkaz ich nedôveryhodnosti.

[úvod článku: 1580 znakov]

Literatúra:

- (1) SONTAG, Susan. (1979): *On Photography*. London, Penguin Books.
- (2) SONTAGOVÁ, Susan. (2011): *S bolestí druhých před očima*. Praha, Paseka.
- (3) SONTAGOVÁ, Susan. (2011): *Ve znamení Saturna*. Praha, Paseka.
- (4) La GRANGE, Ashley. (2006): *Basic Critical Theory for Photographers*. Oxford, Elsevier Ltd. (Focal Press).
- (5) BENJAMIN, Walter. (1979): *Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti. Dílo a jeho zdroj*. Praha, Odeon.
- (6) STURKEN, Marita. – CARTWRIGHT, Lisa. (2009): *Studia vizuální kultury*. Praha, Portál.
- (7) WARNER Marien, Mary. (2006): *Photography: A Cultural History*. 2nd edition. London, Laurence King Publishing.
- (8) VANČÁT, Pavel (2002): Around Photography with Susan Sontag. *Fotograf (časopis)*. 2002, č. 1, s. 100. Dostupný tiež [online] na WWW: <<http://www.fotografnet.cz/index.php?lang=en&cisid=44&katid=7&claid=556>>
- (9) SCOTT, A.O. (2011): On (Digital) Photography: Sontag, 34 Years Later. *The Sunday Magazine (tématická příloha časopisu The New York Times Magazine)*. 08-05-2011, s. MM58. Dostupný tiež [online] na WWW: <<http://www.nytimes.com/2011/05/08/magazine/mag-08Riff-t.html?pagewanted=1&r=1&ref=susansontag>>
- (10) PARSONS, Sarah (2009): Sontag's Lament: Emotion, Ethics, and Photography. *Photography & Culture v. 2 no. 3*. 2009, č. 3, s. 289-302. Dostupný tiež [online] na WWW: <http://vnweb.hwwilsonweb.com.ezproxy.muni.cz/hww/results/results_single_fullt_ext.jhtml;hwwilsonid=B2XUPOOMPXJMRQA3DINCFF4ADUNGIIV0>